

Nr. de ieșire 0503/22681 din 30.03.2018

Subiect: Solicitare Costuri de bază 2018

Prin prezenta Î.C.S.”Gas Natural Fenosa Furnizare Energiei” S.R.L. solicită Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică să aprobe costurile de bază pentru anul 2018 pentru activitatea de furnizare a energiei electrice de ultima opțiune și la serviciul universal. Costurile solicitate sunt argumentate în baza costurilor reale înregistrate în anul 2017, prevederilor cadrului normativ și necesităților de activitate a întreprinderii.

Anexă:

Raport privind costurile de bază pentru activitatea de furnizare a energiei electrice pentru anul 2018 (32 pagini).

Cu respect,

Galina Porohonciuc,
Administrator



S. Codreanu
022-431-441

Î.C.S. "Gas Natural Fenosa Furnizare" S.R.L.

Raport privind costurile de bază pentru activitatea de furnizare a energiei electrice pentru anul 2018

Chișinău
Marite, 2018

Cuprins

INTRODUCERE	3
1. DESCRIEREA GENERALĂ A ÎNTREPRINDERII	4
2. COSTURI PENTRU ACTIVITATEA DE FURNIZARE A ENERGIEI ELECTRICE	5
2.1. COSTURILE DE FURNIZARE SOLICITATE PENTRU ANUL 2018.....	5
2.2. JUSTIFICAREA COSTURILOR DE OPERARE	6
2.2.1. <i>Costuri aferente personalului (CRF)</i>	6
2.2.2. <i>Costuri materiale necesare pentru activitatea furnizare (CMF)</i>	11
2.2.3. <i>Costul serviciilor prestate de terți pentru activitatea de furnizare (CSP)</i>	13

Introducere

Raportul dat este elaborat cu scopul argumentării costurilor de bază care urmează să fie considerate la calcularea tarifelor de furnizare a energiei electrice pentru întreprinderea Î.C.S. „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” S.R.L. (în continuare Întreprindere) în conformitate cu Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a preturilor pentru serviciul de furnizare a energiei electrice de către furnizorul de ultima opțiune și furnizorul serviciului universal (în continuare Metodologie), aprobată prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr.65/2018 din 23.02.2018 (publicată în MO nr.77-83 art.375 din 09.03.2018).

Informațiile prezentate în acest raport reflectă argumentarea următoarelor categorii de costuri:

- I) Costurile cu personalul (CRF) se includ atât suma retribuițiilor pentru munca efectiv prestată, precum și sumele contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală;
- II) Costurile materiale totale ale Furnizorului necesare pentru desfășurarea activității de furnizare a energiei electrice (CMF);
- III) Costul total al serviciilor prestate de terți include costul serviciilor de expedierea facturilor de plată, de încasare a plăților pentru energia electrică de la consumatori, serviciilor telefonice și informaționale și alte servicii pentru activitatea de furnizare a energiei electrice, prestate Furnizorului conform contractelor încheiate cu terțe părți (CSP);

1. Descrierea generală a întreprinderii

Î.C.S. “Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” S.R.L. este o Societate cu Răspundere Limitata, constituită prin dezmembrarea prin separare a Î.C.S.” RED Union Fenosa” S.A., reorganizare efectuată întru îndeplinirea prevederilor Articolului 54, alin. (5) din Legea cu privire la energia electrică Nr. 124 din 23.12.2009 care prevedea că „Pana la 1 ianuarie 2015, operatorii rețelelor de distribuție sunt obligați sa separe, din punct de vedere legal, activitatea de distribuție de activitatea de furnizare a energiei electrice la tarife reglementate”.

La Adunarea Generala a Acționarilor Î.C.S. “RED Union Fenosa” S.A. din 10 noiembrie 2014 a fost aprobată reorganizarea prin dezmembrare a Î.C.S. “RED Union Fenosa” S.A. soldată cu înființarea unei noi întreprinderi Î.C.S. “Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” S.R.L. și transmiterea acesteia din urmă cu titlu universal a părții din patrimoniu ce este aferent activității de furnizare a energiei electrice la prețuri reglementate, în conformitate cu Proiectul de dezmembrare, Bilanțul de Repartiție și Actul de Transmitere.

Întreprinderea este succesoare de drept, cu titlu universal a drepturilor și obligațiilor aferente activității de furnizare a energiei electrice la prețuri reglementate, în limitele valorii și volumului activelor și pasivelor transmise de la Î.C.S. “RED Union Fenosa” S.A. către Întreprindere, în corespundere cu Bilanțul de repartiție.

În anul 2017 Întreprinderea a prestat servicii pe o arie de 70% din teritoriul țării în 21 de raioane (din cele 37) și municipiul Chișinău.

Harta unităților administrativ-teritoriale în care își desfășoară activitatea Întreprinderii:

Activitatea de furnizare în cifre

Principalii indicatori	2017
Cantitatea de energie procurată (mil. kWh)	2.704,36
Cantitatea de energie furnizată consumatorilor finali (mil. kWh)	2.704,36
Numărul locurilor de consum ale consumatorilor finali la sfârșitul perioadei (locuri de consum)	889.078
Achitarea consumatorilor finali pentru energia electrică furnizată (%)	99,25
Numărul consumatorilor finali noi cu care au fost încheiate contracte de furnizare a energiei electrice (cons.)	15.291
Cantitatea medie de energie electrică furnizată unui consumator final (kWh)	3.382



2. Costuri pentru activitatea de furnizare a energiei electrice

2.1. Costurile de furnizare solicitate pentru anul 2018

Costurile de bază solicitate și justificarea corespunzătoare a acestora este efectuată în baza a două criterii. Primul criteriu are ca reper costurile și cheltuielile reale înregistrate în anul 2017 cu actualizarea lor către anul 2018 prin aplicarea indicelui prognozat al prețurilor de consum și creșterea numărului de consumatori. Indicele de prognoză al prețurilor de consum pentru anul 2018 corespunde Prognozei actualizate a indicatorilor macroeconomici pentru anii 2018-2020, publicate pe pagina electronică a Ministerului Economiei și Infrastructurii¹. Creșterea considerată a numărului locurilor de consum este egală 1,21%, nivel minim înregistrat de Întreprindere în anii 2013-2017. La baza celui de-al doilea criteriu a fost pusă necesitatea, justificarea fiind efectuată conform cadrului legal în vigoare sau prin necesitățile de activitate ale Întreprinderii.

Costurile pentru anul 2018 care se solicită în vederea asigurării prestării serviciilor de furnizare a energiei electrice la un nivel de calitate aferent realităților de activitate a Întreprinderii constituie **88.466 mii lei** (Tabelul 2.1-1):

Tabelul 2.1-1. Costurile de bază pentru anul 2018, mii lei

Categorii de Costuri	Total costuri solicitate
I. Costuri aferente personalului (CRF)	30.373
II. Costuri de materiale (CMF)	693
III. Costul serviciilor prestate de terți (CSP)	57.480
Total	88.546

Acceptarea costurilor de bază solicitate va asigura prestarea serviciilor de furnizare a energiei electrice la prețuri reglementate conform exigențelor cadrului de reglementare în vigoare.

În cele ce urmează sunt prezentate descrieri, argumente și justificări în suportul costurilor solicitate.

¹ <http://mei.gov.md/ro/documents-terms/situatia-macroeconomica-prognozare-macroeconomica>

2.2. Justificarea costurilor de operare

2.2.1. Costuri aferente personalului (CRF)

Conform pct.15 din Metodologie la costurile cu personalul (CRF) se includ suma retribuițiilor pentru munca efectiv prestată, sumele contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și primele de asigurare obligatorie de asistență medicală. Pentru primul an de aplicare a Metodologiei aceste costuri se determină în baza criteriului de necesitate, reieșind din:

- (a) numărul necesar de angajați pentru desfășurarea normală a activității de furnizare a energiei electrice;
- (b) categoria de calificare a angajaților;
- (c) quantumul minim garantat al salariului în sectorul real;
- (d) coeficientul complexității din ramură;
- (e) regimul și condițiile de lucru;
- (f) contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii;
- (g) prima de asigurare obligatorie de asistență medicală;
- (h) alte plăți și sporuri stabilite de legislație.

În continuare costurile cu personalul sunt descrise în două compartimente – costuri aferente remunerării muncii și alte costuri cu personalul.

Costuri cu remunerarea muncii

Calculul în costurilor cu remunerarea muncii sunt argumentate în baza numărului necesar de angajați și a normelor de salarizare aplicate în domeniu, inclusiv:

- 1) Quantumul minim garantat al salariului în sectorul real (HG nr.242 din 26.04.2017, publicată în MO nr.134-143/321 din 28.04.2017);
- 2) Rețeaua tarifară: pentru muncitori (Anexa nr.1 la HG nr.743 din 11.06.2002, MO nr.79-81 din), pentru funcționari (Anexa nr.4 la HG nr.743/2002);
- 3) Coeficientul de complexitate (Anexa nr.3 la HG nr.743/2002);
- 4) Categoriile de calificare și condițiile de salarizare pentru muncitorii din transportul auto (Anexa nr.5 la HG nr.743/2002);
- 5) Adaosurile și sporurile la salariu cu caracter compensatoriu, stabilite salariaților din unitățile cu autonomie financiară în baza contractului de muncă și mărimea lor minimă (Anexa nr.6 la HG nr. 743/2002);
- 6) Retribuirea muncii în caz de cumulare a profesiilor (funcțiilor) și de îndeplinire a obligațiilor de muncă ale salariaților temporar absenți (art.156 din Codul muncii nr.154 din 28.03.2003, publicat în MO nr.159-162/648 din 29.07.2003);
- 7) Sporul pentru vechimea în muncă (pct.2 din HG nr.1527 din 29.12.2007, publicată în MO nr.8-10/54 din 15.01.2008);

- 8) Retribuirea muncii suplimentare (art.157-159 din Codul muncii nr.154/2003);
- 9) Plățile de stimulare (art.137 din Codul muncii nr.154/2003 și prevederile Contractului colectiv de muncă);
- 10) Contribuțiile de asigurări sociale suportate de către angajator (art.3 și Anexa nr.3 la Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2018 nr.281 din 15.12.2017, publicată în MO nr.464-470/806 din 29.12.2017);
- 11) Primele de asigurare obligatorie de asistență medicală suportate de către angajator (art.4 din Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2018 nr.280 din 15.12.2017, publicată în MO nr.464-470/804 din 29.12.2017).

Structura costurilor fixe cu remunerarea muncii sunt reflectate în Tabelul 2.2.1-1 și constituie 21.495,9 mii lei.

Tabelul 2.2.1-2. Costurile fixe cu remunerarea muncii

Categoriile de angajați	Număr angajați, pers.	Coefficient de multiplicare, u.r.	Salariu tarifar cu coeficient de ramură 1,35, mii lei/an	Sporuri pentru vechime în muncă, mii lei/an	Sporuri pentru cumul funcții și clasă șofer, mii lei/an	Total costuri fixe, mii lei/an
MUNCITOR (categoria IV)	1	1,81	80	20	16	116
FUNCTIONARI ADMINISTRATIVI	45	2	3.470	621	0	4.091
MUNCITOR (categoria VI)	1	2,36	91	0	0	91
SPECIALISTI CU NIVEL MEDIU DE CALIFICARE (categoria II)	17	2,7	1.770	453	0	2.223
SPECIALISTI CU NIVEL MEDIU DE CALIFICARE (categoria I)	1	3	116	35	0	150
SPECIALISTI CU NIVEL SUPERIOR DE CALIFICARE (categoria I)	13	4	2.005	355	77	2.437
SPECIALISTI CU NIVEL SUPERIOR DE CALIFICARE (coordonatori)	15	4,5	2.603	677	0	3.279
CONDUCATORI (Conducătorii (manageri, șefi) de subdiviziuni interioare (sectoare, birouri, secții, ateliere, servicii etc.), specialiști șefi)	13	6	3.007	775	0	3.782
CONDUCATORI (Specialiști șefi (care au în subordine personal), directori de subdiviziune și filiale, adjuncți ai conducătorului de unitate)	16	7	4.318	607	0	4.926
CONDUCATORI (Conducător de unitate)	1	8	308	93	0	401
TOTAL	123	-	17.768	3.635	93	21.496

Numărul necesar de angajați pentru desfășurarea normală a activității de furnizare a energiei electrice constituie 123 de persoane, care corespunde listei de state a Întreprinderii. Personalul Întreprinderii este clasificat conform prevederilor HG nr.743 din 11.06.2002.

Salariul minim luat în considerație corespunde celui publicat în HG nr.242 din 26.04.2017 și este egal cu 2.380 lei/lună.

Coeficientul de complexitate de 1,35 a fost aplicat pentru toate categoriile de angajați, acesta fiind în conformitate cu Anexa nr.3 la HG nr.743 din 11.06.2002.

Categoriile tarifare pentru muncitori a fost luat în conformitate cu prevederile Anexei nr.1 din HG nr.743 din 11.06.2002. Pentru conducători, specialiști și funcționari administrativi au fost aplicați coeficienții de multiplicare specificați în Anexa nr.4 la HG nr.743 din 11.06.2002.

Adițional la cele menționate pentru un muncitor de categoria IV care conduce unități de transport a fost aplicat un coeficient de complexitate de 1,15 specificat în nota nr.1 la Anexa nr.5 la HG nr.743 din 11.06.2002. De asemenea, la calcularea retribuițiilor fixe s-a luat în considerație adaosurile și sporurile la salariu pentru clasa de șoferi de 20% specificată în Anexa nr.6 la HG nr.743 din 11.06.2002, structura angajaților vizați de aceste sporuri fiind următoarea:

La calcularea sporurilor pentru cumularea funcțiilor a fost aplicat un spor de 50% conform prevederilor art.156 din Codul muncii nr.154 din 28.03.2003 (Tabelul 2.2.1-2).

Tabelul 2.2.1-2. Structura angajaților pentru care se aplică sporuri la salariu

Categoriile de angajați	Număr angajați, pers.	Sporuri la salariu, mii lei	Cumul funcții, mii lei
Clasa de șoferi 20% - MUNCITOR (categoria IV)	1	16	-
Cumul funcții 50% - SPECIALISTI CU NIVEL SUPERIOR DE CALIFICARE (categoria I)	1	-	77
Total	2	16	77

Pentru a stabili sporurile la salarii în funcție de vechimea în muncă, angajații Întreprinderii au fost clasificați în conformitate cu structura specificată în HG nr.1527 din 29.12.2007, MO nr.8-10/54 din 15.01.2008.

În scopul de terminării costurilor totale cu remunerarea muncii, pe lângă costurile fixe specificate în Tabelul 2.2.1-1, se mai include o primă de 10%, orele suplimentare, contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii și primele de asigurare obligatorie de asistență medical (Tabelul 2.2.1-3).

Tabelul 2.2.1-3. Costurile fixe cu remunerarea muncii, mii lei

Categoriile de angajați	Total costuri fixe	Prime 10%	Ore suplimentare	Contribuții de asigurări sociale 23,0%	Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală 4,5%	Total costuri cu remunerarea a muncii, mii lei/an
MUNCITOR (categoria IV)	116	8	3	29	6	162
FUNCTIONARI ADMINISTRATIVI	4.091	347	102	1.044	204	5.788
MUNCITOR (categoria VI)	91	9	0	23	5	128
SPECIALISTI CU NIVEL MEDIU DE CALIFICARE (categoria II)	2.223	177	0	552	108	3.059
SPECIALISTI CU NIVEL MEDIU DE CALIFICARE (categoria I)	150	12	0	37	7	207
SPECIALISTI CU NIVEL SUPERIOR DE CALIFICARE (categoria I)	2.437	201	0	607	119	3.363
SPECIALISTI CU NIVEL SUPERIOR DE CALIFICARE (coordonatori)	3.279	260	0	814	159	4.513
CONDUCATORI (Conducătorii (manageri, șefi) de subdiviziuni interioare (sectoare, birouri, secții, ateliere, servicii etc.), specialiști șefi)	3.782	301	50	951	186	5.2691
CONDUCATORI (Specialiști șefi (care au în subordine personal), directori de subdiviziune și filiale, adjuncți ai conducătorului de unitate)	4.926	432	0	1.232	241	6.831
CONDUCATORI (Conducător de unitate)	401	31	0	99	19	551
TOTAL	21.496	1.777	154	5.388	1.054	29.869

Orele suplimentare vizează suportul oferit pentru oficiul telefonic OT24h și altor servicii operative în procesul de deservire a consumatorilor în cazurile de avarii în sistem, condițiilor meteo nefavorabile sau calamităților naturale.

Conform descrierii reflectate în Tabelul 2.2.1-3, **suma** totală aferentă **remunerării muncii** solicitată în costurile de bază constituie **29.869 mii lei**.

Alte costuri cu personalul

La alte costuri cu personalul sunt atribuite (a) contribuțiile către sindicate și (b) instruirea angajaților, ambele concepte având la bază prevederi legale și costuri cu remunerarea muncii justificate mai sus (Tabelul 2.2.1-4).

Tabelul 2.2.1-4. Alte costuri cu personalul, mii lei

Concept	Valoare
Total costuri cu remunerarea muncii	29.869
Contribuții de asigurări sociale	-5.388
Prime de asigurări obligatorii de asistență medicală	-1.054
Fondul de salarizare	23.427
Contribuții sindicate (0,15%)	35
Cheltuieli cu instruirea angajaților (2,0%)	469

Contribuțiile către sindicate sunt efectuate conform art.35 al Legii sindicatelor nr.1129 din 07.07.2000 (publicată în MO nr.130-132/919 din 19.10.2000). Conform prevederilor legii contribuțiile către sindicate sunt stabilite la nivel de 0,15% din fondul de salarii. Luând în considerație fondul solicitat de salarii în mărime fără contribuții sociale și medicale de 23.427 mii lei (Tabelul 2.2.1-3) și nivelul contribuțiilor de 0,15%, contribuția anuală către sindicate constituie **35 mii lei**.

Cheltuielile cu **instruirea angajaților** se justifică în baza art.213 (3) din Codul muncii nr.154/2003, conform căruia Întreprinderea are obligația să aloce pentru instruirea angajaților săi mijloace financiare în volum de cel puțin 2% din fondul de salarizare. Astfel, având la bază fondul solicitat de salarizare în sumă de 23.427 mii lei (Tabelul 2.2.1-3) și nivelul minim de 2%, alocările anuale pentru instruire constituie **469 mii lei**.

Costuri totale cu personalul

Luând considerație costurile totale cu remunerarea muncii de 29.869 mii lei, contribuții către sindicate de 35 mii lei și instruirea personalului de 469 mii lei, Întreprinderea solicită să fie aprobate în **costuri de bază cu personalul în suma de 30.373 mii lei**.

2.2.2. Costuri materiale necesare pentru activitatea furnizare (CMF)

Conceptul cheltuieli materiale se justifică conform primului criteriu descris la pct.2.2, reprezintă costul materialelor utilizate de Întreprindere în perioada anului 2017 cu actualizarea respectivă pentru anul 2018, în baza Metodologiei tarifare în vigoare. În total Întreprinderea solicită să fie aprobate **costuri materiale de bază de 693 mii lei**. Aceste costuri cuprind formulare comerciale, rechizite de birou, echipament specializat aferente activității administrative a oficiilor comerciale (OC), formulare fiscale, diverse materiale, carburanți, materiale destinate deservirii echipamentului informatic și de comunicații și consumabile pentru utilizarea echipamentului informatic (Tabelul 2.2.2-1).

Tabelul 2.2.2.-1. Costuri materiale aferente activității, mii lei

Nr.	Concept	Solicitat 2018
1	Formulare comerciale	25
2	Hârtie, plicuri, timbre	332
3	Echipament specializat activității OC	16
4	Formulare fiscale	1
5	Materiale servicii generale	75
6	Carburanți	52
7	Materiale echipament comunicații și informatic	21
8	Consumabile echipament informatic	167
9	Acumulatori, anvelope, piese de schimb	3
	TOTAL	693

În continuare este adusă o descriere mai desfășurată a componentelor corespunzătoare costurilor materiale de bază solicitate de Întreprindere.

1. Formulare comerciale - înglobează contractele de furnizare a energiei electrice atribuite consumatorilor casnici și non casnici, anexele la contracte cu consumatorii non casnici. Costurile respective sunt argumentate în baza cheltuielilor real înregistrate în anul 2017 cu ajustarea acestora la nivelul anului 2018, fiind solicitat **25 mii lei**.

2. Hârtie, plicuri, timbre – reflectă nemijlocit hârtia albă necesară pentru elaborarea facturilor pentru către consumatorii finali, inclusiv plicuri și timbre, registre și despărțitoare pentru oficiile poștale, hârtie color pentru divizarea registrelor poștale etc. În plicuri sunt expediate facturile către consumatorii non-casnici (facturi fiscale de strictă evidență), facturile de consum neevidențiat, avizele referitoare la expirarea termenului contractului temporar și de reziliere a contractelor, copiile facturilor solicitate de consumatorii non-casnici etc. La acest capitol se solicită **332 mii lei**, calculate în baza cheltuielilor reale înregistrate în 2017 cu actualizarea acestora cu indicatorii prestabiliți.

3. Echipament specializat activității OC - încorporează aparate de numărat banii, aparate de detectare a bancnotelor false, lămpi bactericide. Acest echipament este supus reglementărilor emise în domeniu, inclusiv Hotărârea Guvernului cu privire la aplicarea mașinilor de casă și control cu memorie fiscală pentru efectuarea decontărilor în numerar nr. 474 din 28.04.1998 (publicată în MO nr.62-65/589 din 09.07.1998), precum și Cerințelor tehnice față de mașinile de casă și control din 17.07.1998, aprobate de Ministerului Finanțelor (publicate în MO nr. 109-110/207 din 10.12.1998). Cheltuielile privind acest concept au fost calculate și actualizate în baza cheltuielilor real înregistrate în 2017 cu ajustarea acestora în 2018, înregistrând o valoare de **16 mii lei**.

4. Formulare fiscale - au fost atribuite cheltuieli de procurare a actelor de achiziție a mărfurilor, care se utilizează pentru serviciile de locațiune a încăperilor de la persoane fizice și a bonurilor de plată, pe care operatorii din oficiile comerciale le utilizează atunci când nu lucrează aparatele de casă. Cheltuielile la acest capitol sunt calculate și actualizate în baza cheltuielilor real înregistrate în anul 2017 cu ajustarea ulterioara la nivelul anului 2018 - **1 mie lei**.

5. Materiale servicii generale include cheltuieli privind procurarea hârtiei, rechizitelor de birou necesare în activitatea Întreprinderii. Aceste materiale sunt utilizaet în procesele funcționale comerciale, în special la achitările efectuate de către consumatori în oficiile comerciale, cancelarie (expedierea răspunsurilor la petiționari), Plicurile și timbrele sunt utilizate în procesul de corespondență cu consumatorii finali. În baza Legii privind protecția datelor cu caracter personal nr.133 din 08.07.2011 (publicată în MO nr. 170-175/492 din 14.10.2011) și Legii poștei nr.463-XIII din 18.05.1995 (publicată în MO nr.65-66/711 din 24.11.1995) toate scrisorile expediate către consumatorii finali, fie o scrisoare informativa sau un contract de furnizare a energiei electrice, sunt plicuite și francate cu timbrele respective. Plicurile simple și recomandate sunt utilizate pentru corespondență în cancelarie. Acestea sunt argumentate în baza cheltuielilor real înregistrate în anul 2017 cu actualizarea acestora la nivelul anului 2018 și indică o valoare de **75 mii lei**.

6. Carburanți - reflectă cheltuielile privind procurarea de carburanți conform necesităților întreprinderii, în dependența de prețurile de procurare și cantitatea necesară (întreprinderea dispune de un singur automobil). Cheltuielile respective sunt argumentate în baza cheltuielilor real înregistrate în anul 2017 cu ajustarea acestora la nivelul anului 2018, fiind solicitat **52 mii lei**.

7. Materiale echipament comunicații și informatic - au fost considerate piesele pentru echipamentul de telecomunicații, inclusiv căști pentru Call Center, camere IP, burete pentru căști, telefoane, precum și totalitatea pieselor de schimb pentru întreținerea echipamentului informatic. Cheltuielile la acest capitol sunt calculate și actualizate în baza cheltuielilor real înregistrate în anul 2017 cu ajustarea ulterioara la nivelul anului 2018 - **21 mii lei**.

8. Consumabile echipament informatic - au fost atribuite cheltuielile de procurare a tonerului pentru imprimante și copiatoare, fiind argumentate în baza cheltuielilor real înregistrate în anul 2017 cu ajustarea acestora la nivelul anului 2018, solicitându-se **167 mii lei**.

9. Acumulatori, anvelope, piese de schimb – se solicită costuri de **3 mii lei**, care au fost determinate reieșind din numărul de automobile, termenul de exploatare a acumulatorilor și anvelopelor, necesitatea schimbării sezoniere a anvelopelor, precum și alte materiale de necesare pentru întreținerea automobilelor.

2.2.3. Costul serviciilor prestate de terți pentru activitatea de furnizare (CSP)

Cheltuielile privind serviciile prestate de terți cuprinde următoarele componente:

- a. Servicii comerciale;
- b. Servicii financiare, juridice și aferente întreținerii sistemelor telecomunicații și informatic;
- c. Servicii generale prestate și transport;
- d. Servicii aferente personalului
- e. Datorii dubioase.

Costurile reale suportate de Întreprindere în anul 2017 și cele solicitate pentru anul 2018 sunt prezentate în Tabelul 2.2.3-1.

Tabelul 2.2.3-1. Servicii prestate de terți pentru activitatea de furnizare, mii lei

Nr.	Concept	Solicitat 2018
1	Servicii comerciale	44.090
2	Servicii financiare, juridice și aferente întreținerii sistemelor telecomunicații și informatic	6.151
3	Servicii generale prestate și transport	2.570
4	Servicii aferente personalului	1.661
5	Datorii dubioase	3.007
	TOTAL	57.480

Conform celor prezentate în Tabelul 2.2.3-1, Întreprinderea solicită să fie aprobate **costuri de bază aferente serviciilor prestate de terți** în sumă de **57.480 mii lei**.

În cele ce urmează este adusă o descriere mai detaliată a componentelor care participă la formarea costurilor de bază solicitate corespunzătoare serviciilor prestate de terți.

1. **Serviciile comerciale** reprezintă serviciile de pretipar, tipar și distribuție a facturilor, precum și comisioanele privind serviciile bancare prestate de instituțiile contractate, servicii prestate de oficii poștale, servicii prestate de oficiul telefonic OT24h, distribuirea corespondenței prin poștă, accesul la bazele de date Cadastru și Registru, întreținerea echipamentului specializat, servicii de comunicare (Tabelul 2.2.3-2).

Tabelul 2.2.3-2. Servicii comerciale, mii lei

Nr.	Concept	Solicitat 2018
1.1	Servicii de pretipar al facturilor	1.089
1.2	Servicii de imprimare și plicuire a facturilor	1.880
1.3	Distribuirea facturilor prin posta	15.699
1.4	Comisioane încasare facturi (Poșta și Infocom)	11.797
1.5	Comisioane încasare facturi (bănci și oficii comerciale)	5.139
1.6	Servicii prestate de oficii poștale	80
1.7	Servicii prestate de oficiul telefonic OT24h	7.735
1.8	Chestionarea satisfacției consumatorilor	487
1.9	Distribuția corespondenței	74
1.10	Acces la baza de date Cadastru	31
1.11	Întreținerea echipamentului specializat (aparate de casă, detectoare și numărare a banilor)	44
1.12	Comunicare (publicitate, eficiența energetică)	36
	Total	44.090

Conceptele 1.1-1.3 sunt componentele de bază ale procesului de facturare și sunt atribuite serviciilor de pretipar, imprimare și plicuire a facturilor, precum și expedierii acestora.

1.1. Cantitatea anuală de facturi emise consumatorilor include facturi ordinare, refacturi, copii solicitate ale facturilor, precum și facturi de penalitate. Numărul ordinar de facturi pentru consumatorii casnici se calculează prin înmulțirea numărului locurilor de consum aferente consumatorilor casnici la 12 luni (prețul în contract este stabilit pentru un format A4, pe când pentru consumatorii casnici factura este de formatul A5); cantitatea anuală de facturi pentru consumatori non-casnici se determină prin înmulțirea numărului locurilor de consum aferente consumatorilor non-casnici la 2 facturi (o factură se achită la bancă, iar a doua rămâne în contabilitatea consumatorului) și la 12 luni. De asemenea, Întreprinderea emite anual peste 31 mii de refacturi, 23 mii de copii ale facturilor solicitate de consumatorii non-casnici și 48 mii de facturi de penalitate.

Tabelul 2.2.3-3. Descrierea costului aferent procesului de pretipar a facturilor

Specificare	u.m.	Casnici	Non-casnici	Solicitat 2018
Locuri de consum	nr.	835.787	64.049	899.836
Număr pagini format A4	un.	1/2	2	
Număr preimprimări pe factură	un.	1	1	
Cantitatea anuală de preimprimări	mii preimprimări	5.039	1.616	6.654
inclusiv:				
facturi ordinare		5.015	1.537	6.552
refacturi		24	7	31
copii facturi solicitate		-	23	23
facturi de penalitate		-	48	48
Tarif pretipar pagină format A4	lei/factură	0,159	0,178	
Costul servicii pretipar	mii lei	801	288	1.089

Serviciul de elaborare a facturii (pretipar, imprimare, plicuire) este prestat în baza contractului de servicii 1s00118 din 02.01.2018, în condițiile desfășurării unui concurs de selectare C-83-1117 a furnizorului de servicii. Prețul contractual de pretipar a în format A4 pentru consumatorii casnici constituie 0,159 lei/copie, iar pentru consumatorii non-casnici - 0,178 lei/copie. Conform calculelor descrise în Tabelul 2.2.3-3 costul solicitat pentru **serviciile de pretipar a facturilor** constituie **1.089 mii lei**.

1.2. Cantitatea anuală de imprimări ale facturilor ordinare de asemenea are la bază numărul total de locuri de consum specificat în Tabelul 2.2.3-3. Însă, spre deosebire de procesul de pretipar, imprimarea facturilor ordinare are loc pe ambele fațete ale facturii. Drept urmare, numărul anual de imprimări ale facturilor ordinare se obține prin înmulțirea la 2 a numărului anual de preimprimări corespunzătoare menționate în Tabelul 2.2.3-3. Suplimentar, pe lângă imprimarea facturilor ordinare, mai sunt necesare și alte imprimări, inclusiv cca.212 mii de registre poștale (evidența facturilor distribuite prin poștă), peste 11 mii de facturi pentru consum neevidențiat de energie electrică, peste 31 mii de refacturi, peste 4 mii de avize privind expirarea contractelor temporare și rezilierea contractelor de furnizare a energiei electrice, cca.23 mii de copii solicitate ale facturilor de către consumatorii non-casnici, cca.48 mii facturi de penalitate (Tabelul 2.2.3-4). Prețul de imprimare a facturilor, avizelor, registrelor etc. este stabilit în contractul menționat la procesul de preimprimare și constituie 0,121 lei/copie.

Tabelul 2.2.3-4. Descrierea costului aferent procesului de imprimare

Specificare	u.m.	Solicitat 2018
Cantitatea anuală de preimprimări ale facturilor ordinare	mii preimprimări	6.552
Imprimări pe factură ordinară	nr.	2
Cantitatea anuală de imprimări	mii imprimări	13.434
facturi ordinare		13.434
facturi consum neevidențiat		11
refacturi		31
avize		4
registre poștale		212
copii facturi solicitate		23
facturi de penalitate		48
Tarif tipar pagină format A4	lei/copie	0,121
Costul servicii imprimare	mii lei	1.626

Procesul de plicuire a facturilor acoperă facturile de furnizare expediate consumatorilor non-casnici (la fiecare consumator non-casnic se efectuează 2 plicuiri, deoarece se imprimă câte 2 exemplare ale facturii), facturile de consum neevidențiat, avizele, copii ale facturilor solicitate de consumatorii non-casnici și facturile de penalitate (Tabelul 2.2.3-5).

Tabelul 2.2.3-5. Descrierea costului aferent procesului de plicuire

Specificare	u.m.	Solicitat 2018
Cantitatea anuală plicuiri	mii plicuiri	1.843
facturi ordinare non-casnici		1.537
refacturi consumatori non-casnici		7
facturi consum neevidențiat		11
avize		4
registre poștale		212
copii facturi solicitate de consumatori non-casnici		23
facturi de penalitate		48
Tarif tipar pagină format A4	lei/copie	0,138
Costul servicii plicuire	mii lei	254

Prețul de plicuire de asemenea este stabilit în contractul menționat la procesul de preimprimare și constituie 0,138 lei/copie.

Ținând cont de calculele descrise în Tabelul 2.2.3-4 și 2.2.3-5, costul solicitat pentru **serviciile de imprimare și plicuire** constituie **1.880 mii lei**, inclusiv 1.626 mii lei pentru imprimare și 254 mii lei pentru plicuire.

1.3. Tabelul 2.2.3-6 integrează costurile legate de expedierea facturilor prin Poșta Moldovei consumatorilor finali, în baza contractului nr.1s20215 din 01.01.2015. Acestea sunt determinate de prețul la serviciul respectiv, precum și de cantitatea de facturi expediate consumatorilor. Ultimele prețuri la serviciile poștale au fost puse în aplicare din 06 noiembrie 2012 prin Hotărârea Guvernului nr. 821 din 06.11.2012 ”Pentru aprobarea tarifelor la serviciile poștale de bază prestate de Î.S. ”Poșta Moldovei” și filialele acestea” (publicată în MO nr. 234-236, 4272-4274). Expedierea facturilor consumatorilor finali se realizează prin intermediul Î.S. ”Poșta Moldovei”.

Prin scrisori simple cu plic facturile se expediază la tariful de 0,90 lei/un în Chișinău și 1,31 lei/un în republică. Facturile pentru energia electrică către consumatorii casnici se expediază fără plic la același tarif ca și scrisorile simple. Facturile pentru energia electrică pentru consumatorii non-casnici, facturile de penalitate ș.a. se expediază prin scrisori recomandate (deoarece sunt facturi fiscale de strictă evidență) la tariful de 5,20 lei/un în Chișinău și 5,75 lei/un în republică.

Tabel nr. 2.2.3-6. Detalierea procesului de distribuire a facturilor prin poștă

Specificare	u.m.	Casnici	Non-casnici	Solicitat 2018
Numărul locurilor de consum		836.194	63.642	899.836
Chișinău	nr.	329.149	32.973	362.122
Republica	nr.	507.045	30.669	537.714
Tarif cu reducere				
Chișinău	lei/un.	0,90	5,20	
Republica	lei/un.	1,31	5,75	
Cost distribuire facturi	mii lei/luna	960	348	1.308
Chișinău	mii lei/luna	296	171	468
Republica	mii lei/luna	664	176	841
Total cost distribuire facturi	mii lei/an	11.526	4.174	15.699

Conform descrierii prezentate în Tabelul 2.2.3-6, costul total solicitat pentru **distribuirea facturilor de energie electrică și a altor documente prin poștă** constituie **15.699 mii lei**.

1.4. Comisioane încasare facturi de la consumatorii casnici prin intermediul Î.S.”Poșta Moldovei” și Î.M. „Infocom” se percep conform contractului nr.9s11910 din 23.11.2010 și contractului cu Infocom nr.831 din 01.10.2003.

Cheltuielile privind serviciile corespunzătoare de încasare de la consumatorii casnici a plăților pentru facturile de energie electrică sunt formate din 0,8% de la suma achitată la Infocom și comision fix pentru fiecare factură achitată la Poșta Moldovei. În anul 2017 au fost achitate comisioane la Poștă și Infocom în sumă de 10.884 mii lei.

Tabelul 2.2.3-7. Comisioane pentru încasare plăți Poșta și Infocom

	Solicitat 2018
Poșta	
Comision, lei/factura	2,24
Cantitatea facturilor achitate, mii un.	5.256
Creșterea nr. de consumatori, %	1,21
Valoarea comisionului, (mii lei)	11.786
Infocom	
Comision din suma achitată, %	0,8
Suma achitata, mii lei	1.321
Valoarea comisionului, (mii lei)	11,0
Total comision Poșta și Infocom	11.797

În anul 2017 comisionul fix perceput de Poșta Moldovei a constituit 2,15 lei/factură. Totodată, conform Acordului nr.1s00614 din 31.03.2014, comisionul aplicat de Poșta Moldovei se ajustează anual cu 80% din Indicele Prețurilor de Consum din anul precedent. Luând în considerație această ultimă prevedere contractuală, pentru anul 2018 a fost aplicat un comision de 2,24 lei/factură.

Astfel, aceste costuri au fost calculate în baza cheltuielilor real înregistrate în anul 2017 cu ajustarea acestora la nivelul anului 2018, luându-se totodată în considerație o majorare a numărului de consumatori cu 1,21%, astfel fiind solicitate **11.797 mii lei**.

1.5. Costurile aferente comisioanelor pentru încasarea plăților de la consumatorii casnici prin intermediul băncilor comerciale și a oficiile comerciale ale Întreprinderii sunt stabilite conform contractelor corespunzătoare încheiate cu băncile comerciale. Cheltuielile privind serviciile bancare achitate la băncile comerciale sunt formate din comisioane fixe per factură.

Tabelul 2.2.3-8. Detalierea colectărilor privind serviciile bancare de încasare a plăților de la consumatorii casnici

Bănci	Cantitate facturi încasate în anul 2017, mii facturi	Cantitate facturi încasate estimate pentru anul 2018, facturi	Comisioane estimate pentru anul 2018, lei/factură	Solicitat 2018, mii lei
Comision 1	529,3	535,7	1,20	643
Comision 2	1.313,8	1.329,7	1,60	2.128
Comision 3	1.121,9	1.135,4	1,75	1.987
Plăți online				240
Servicii încasatori OC				76
POS/Terminale OC				65
Total	2.965,0	3.000,9	-	5.139

Cheltuielile privind comisioanele bancare la postura solicitat 2018 reflectă cantitatea estimată a facturilor ce vor fi încasate în anul 2018, precum și comisioanele estimate pentru anul în cauză. Cantitatea estimată de facturi pentru anul 2018 are la bază numărul real de facturi încasate în anul 2017 la care s-a aplicat creșterea numărului locurilor de consum de 1,21%.

Conform informației prezentate în Tabelul 2.2.3-8 pentru serviciile de încasatori din oficiile comerciale se percepe un comision de 60 lei/zi pentru fiecare oficiu comercial, nefiind dependentă de numărul facturilor încasate sau sumă. Pentru POS/Terminale instalate în oficiile comerciale, băncile comerciale percep comisioane de la 0,75% până la 1,80% din sumele achitate de consumatori. O altă alternativă de achitare a facturilor implementată din anul 2017 este serviciul "Plăți online", achitarea realizându-se direct de pe pagina web a companiei, numărul de achitări fiind în creștere, însăși serviciul în cauză fiind implementat anul anterior.

Drept urmare costul solicitat pentru anul 2018 pentru comisioanele de încasare a plăților pentru energia electrică de la consumatorii casnici constituie **5.139 mii lei**.

1.6. Serviciile prestate de oficiile poștale sunt servicii prestate de ÎS "Poșta Moldovei". Oficiile poștale, care sunt amplasate practic în fiecare localitate, oferă asistență consumatorilor de energie electrică, fiind prestat tot ansamblul de servicii comerciale, inclusiv prezentarea cererilor în adresa întreprinderii, expedierea contractelor privind furnizarea energiei electrice către consumatorii finali, convorbiri telefonice destinate consultărilor, cereri și alte formulare eliberate clienților, amplasarea materialelor informative. Prin intermediul respectivelor oficii și serviciilor prestate se facilitează procesul de prestare a serviciilor comerciale de către întreprindere. Fiecare filială poștală facturează serviciile prestate, anexând Actul de prestare a serviciilor cu descifrările respective. Costurile respective sunt argumentate în baza cheltuielilor real înregistrate în anul 2017 cu ajustarea acestora la nivelul anului 2018 la indicele prețurilor de consum prognozat de 4,3% și creșterea numărului locurilor de consum de 1,21%, fiind solicitate costuri de **80 mii lei**.

1.7. Serviciile oficiului telefonic OT24h sunt prestate în baza contractului 1s65315 din 15.09.2015 și a acordului 1s03118 din 02.01.2018. Pentru serviciul prestat de către oficiul telefonic OT24h sunt antrenați în mediu 40-43 operatori în regim de 24 de ore pe zi, 7 zile pe săptămână. Costul acestui serviciu se calculează în dependență de orele lucrate de fiecare post prevăzut în contract (operator, supervisor). În anul 2017 cheltuielile la acest articol au constituit 5.459 mii lei. Costul acestor servicii pentru anul 2018 este în tendință de majorare de pe urma actualizării la inflație a prețurilor; sporirii numărului de linii telefonice în unele raioane, care la rândul său va duce la un număr mai mare de apeluri ale consumatorilor de energie electrică; antrenarea personalului suplimentar. Astfel, este prevăzută o mărire de la 2 la 4 a numărului de personal supervisor, măsura necesară pentru îmbunătățirea calității de deservire a consumatorilor prin intermediul sporirii monitorizării convorbirilor și acțiunilor operatorilor (ascultarea conversație în timp real cât și ulterior, acordarea

sprijinului și ajutorului necesar operatorului în conversații cu consumatori finali, ajutor în situații critice, organizarea timpului de lucru al operatorilor). De asemenea este prevăzută și o creștere a numărului de lucrări back-office, inclusiv deservirea canalelor suplimentare de comunicare cu consumatorii finali, pentru care se observă o creștere a adresărilor (chat, e-mail, pagina electronică, rețele de socializare); pregătirea informațiilor pentru anunțarea consumatorilor finali în cazul lucrărilor programate; lucrări în Oficiul Comercial din Chișinău (acordarea asistenței la deservirea consumatorilor finali în Oficiul Comercial); lucrul cu reclamațiile consumatorilor; lucrul cu corespondența returnată. În același timp se estimează o creștere a cheltuielilor ca urmare a unui număr mai mare de anomalii meteorologice care duc la mai multe întreruperi în procesul de furnizare a energiei electrice.

În rezultatul unui nivel ridicat de rotație (83%) a operatorilor din oficiului telefonic OT24h, precum și în urma analizei situației de pe piața muncii din Moldova și a rezultatelor sondajelor în rândul operatorilor, a fost estimată o creștere a tarifelor pentru serviciile în cauză. În prezent în acest sens, se pregătește și un caiet de sarcini în vederea lansării unei licitații pentru a obține un preț optim cu noile condiții de activitate.

Tabelul 2.2.3-9. Detalierea cheltuielilor privind servicii prestate de oficiul telefonic OT24h

Post	Solicitat 2018		
	Ore	Preț, lei/ora	Estimat 2018
Post tele-operator	84.484	60,59	5.119
Post tele-operator oficiu comercial	13.186	86,37	1.139
Post supervisor	6.527	78,64	513
Costuri extra la tele-operator:			
ore nocturne	6.268	90,88	570
ore de sărbători	2.263	121,18	274
ore extra - primele 2 ore	500	90,88	45
ore extra - următoarele ore	614	121,18	74
Total servicii prestate de către Oficiul Telefonic			7.735

Conform celor descrise în Tabelul 2.2.3-9, **costurile aferente serviciilor prestate de oficiul telefonic OT24h** solicitate pentru anul 2018 se ridică la **7.735 mii lei**.

De menționat că, așa cum este descris mai sus, costurile oficiului telefonic sunt reflectate integral la activitatea de furnizare a energiei electrice. În cazul divizării acestor costurilor între activitatea de furnizare și cea de distribuție, atunci conform analizelor efectuate de Întreprindere la activitatea de furnizare ar urma să fie relectate doar 20% costurile OT24h.

1.8. În scopul chestionării satisfacției consumatorilor, Întreprinderea a încheiat contractul nr.1s76815 din 01.01.2015 de prestare a serviciilor corespunzătoare. **Chestionarea satisfacției consumatorilor** se referă la furnizarea serviciilor de suport extern în măsurarea continuă a opiniei consumatorilor Întreprinderii. Costurile respective sunt argumentate în baza cheltuielilor real înregistrate în anul 2017 cu ajustarea acestora la nivelul anului 2018, fiind solicitate în costuri de bază de **487 mii lei**.

1.9. Distribuția corespondenței prin poștă cuprinde cheltuielile de expediere a scrisorilor prin intermediul cancelariei întreprinderii. Cheltuielile respective sunt necesare pentru o conlucrare adecvată cu consumatorii finali și alte instituții, deoarece conform art.14 al Legii cu privire la petiționare nr.190 din 19.07.1994 (republicată în MO nr.6-8/23 din 24.01.2003) Întreprinderea este obligată să expedieze consumatorilor răspuns în scris. Cheltuielile respective sunt argumentate în baza cheltuielilor real înregistrate în anul 2017 cu ajustarea acestora la nivelul anului 2018 %, în costurile de bază fiind solicitate **74 mii lei**.

1.10. Accesul la baza de date Cadastru include toate cheltuielile ce țin de accesarea bazelor de date a Î.C."Cadastru" și Infodebit, conform contractelor 1s11015 din 26.01.2015, 1s30115 din 18.03.2015 și 1s55217 din 23.10.2017. Prin intermediul acestor programe se simplifică și se accelerează procesul încheiere a contractelor cu consumatorilor existenți și cu cei potențiali. Cu referință la baza de date Cadastru, accesul se efectuează cu scopul verificării și extragerii datelor privind apartenența proprietății în vederea încheierii contractului de furnizare a energiei electrice cu consumatorul final. Referitor la baza de date Infodebit, accesul este necesar pentru a verifica informația despre existența sau lipsa unei creanțe active/neachitate ale debitorilor. Aceste costuri sunt argumentate în baza cheltuielilor real înregistrate în anul 2017 cu actualizarea acestora la nivelul anului 2018, solicitându-se un cost de **31 mii lei**.

1.11. Întreținerea echipamentului specializat încorporează cheltuielile ce țin de mentenanța aparatelor de casă, aparatelor de detectare a bancnotelor false și de numărare a banilor. Acestea sunt argumentate în baza cheltuielilor real înregistrate în anul 2017 cu actualizarea lor la nivelul anului 2018, costul total solicitat fiind de **44 mii lei**.

1.12. Comunicarea include cheltuieli privind desfășurarea campaniilor în presa scrisă și TV privind informarea populației în privința eficienței energetice, stimularea și încurajarea consumatorilor în vederea utilizării responsabile și eficiente a energiei electrice. Articolele din presa scrisă sunt aferente serviciilor și activității Întreprinderii. Costurile respective sunt argumentate în baza cheltuielilor real înregistrate în anul 2017 cu ajustarea acestora la nivelul anului 2018, fiind solicitat **36 mii lei**.

2. Serviciile financiare, juridice și cele aferente întreținerii sistemelor telecomunicații și informatic cuprind serviciile de audit financiar, serviciile bancare, asigurarea privind răspunderea civilă generală, asigurarea patrimoniului, servicii de securitate și pază, expertiza și asistența juridică, acces la baza de date juridică, informație documentală și registrul acționarilor, servicii de telefonie, întreținerea sistemelor de telecomunicații și sistemului informatic, după cum urmează în tabelul de mai jos:

Tabelul 2.2.3-10. Servicii financiare, juridice și aferente întreținerii sistemelor informatice și de telecomunicații, mii lei

Nr.	Concept	Solicitat 2018
2.1	Servicii de audit financiar	311
2.2	Servicii bancare	391
2.3	Asigurarea de răspunderea civilă generală	93
2.4	Asigurarea patrimoniului	139
2.5	Securitate și paza	898
2.6	Expertiza și asistența juridică	1.509
2.7	Acces la Baza de date juridice, informație documentală și registrul acționarilor	11
2.8	Servicii de telecomunicații	73
2.9	Întreținerea sistemelor telecomunicații și informatic	2.311
2.10	Întreținerea sistemului economic (SIE), sistemului de achiziții (SGA), sistemului de autorizări (SAUT)	414
	Total	6.151

Conform celor descrise în Tabelul 2.2.3-10, Întreprinderea solicită să fie aprobate în costuri de bază servicii financiare, juridice și aferente întreținerii sistemelor informatice și de telecomunicații în sumă de **6.151 mii lei**.

În cele ce urmează sunt aduse descrieri mai detaliate ale componentelor de cost prezentate în Tabelul 2.2.3-10.

2.1. Serviciile de audit financiar sunt exercitate în baza art. 89 (1) al Legii cu privire la energia electrică nr.107 din 27.05.2016 (publicată în MO nr.193-203/413 din 08.07.2016). În anul 2017 serviciul dat a fost prestat în baza contractului 1s68517 din 06 octombrie 2017. Auditul Situațiilor Financiare ale Întreprinderii este efectuat în conformitate cu standardele internaționale de audit (ISA). Costul solicitat la acest concept este cea real înregistrată în anul 2017 cu ajustarea acestora la nivelul anului 2018, reprezentând **311 mii lei**.

2.2. Costurile privind **serviciile bancare** înglobează următoarele componente: comisioane pentru servicii bancare, comisioane pentru transferuri de fonduri, precum și comisioane pentru credite pe termen scurt.

Tabelul 2.2.3-11. Servicii bancare, mii lei

Concept	Solicitat 2018
Comision servicii bancare, în lei	58
Comision servicii bancare, în valută	2
Comision transfer de fonduri, în lei	2
Comision transfer de fonduri, în valută	12
Comision credit overdraft	211
Total	286

Comisionul privind serviciile bancare include comisionul de 0,4% pentru salariul personalului transferat la card, comisioane de eliberare a numerarului, comisioane aferente mesajelor SWIFT, alte comisioane. Comisioanele aferente mesajelor SWIFT reprezintă mesajele Swift aferente plăților valutare achitate, acestea constau în codificarea plății în limbaj interbancar, unde valoarea unui mesaj atinge 5 Euro/un., comision aplicabil la orice bancă. Comisionul pentru transfer de fonduri se referă la executarea ordinelor de plată în lei și în valută, iar în acest sens cheltuielile privind deservirea bancară constituie 1 leu per ordin de plată în lei și de la 35 până la 90 u.c. în valută. Cât ține creditele pe termen scurt (overdraft), mărimea comisionului pentru acestea este în funcție de suma creditului contractat și de procentul comisionului (0,3-0,5%). Cheltuielile la acest articol rămân a fi cele real înregistrate în 2017 cu actualizarea acestora și ajustarea lor la nivelul anului 2018, și anume **286 mii lei**.

2.3-2.4 Costurile privind **asigurările** includ primele de asigurări la capitolele **răspunderea civilă generală** și **asigurarea patrimoniului întreprinderii**. La asigurarea patrimoniului au fost atribuite cheltuieli privind prima de asigurare a bunurilor întreprinderii, în baza art.7 din Legea cu privire la asigurări nr.407 din 21.12.2006 (publicată în MO nr.47-49/213 din 06.04.2007), Anexa nr.1, Asigurări generale, pct.8 și 9. Acest tip de asigurare presupune asigurarea bunurilor și asigurarea de întreprindere a activității, acoperirea proprietății asigurate contra tuturor riscurilor.

Asigurarea privind răspunderea civilă generală înglobează cheltuieli privind primele de asigurări în baza Legii cu privire la asigurări, nr.407/2016, Anexa nr.1, Asigurări generale, pct.13. Această asigurare acoperă pagubele produse terților din activitatea efectuată de asigurat.

Aceste concepte sunt argumentate în baza cheltuielilor real înregistrate în anul 2017 cu actualizarea acestora la nivelul anului 2018, solicitându-se costuri de **93 mii lei** și respectiv **139 mii lei**.

2.5. Securitate și paza include serviciile de pază și protecție fizică a instalațiilor bunurilor, serviciile de monitorizare a oficiilor comerciale situate în Chișinău, Orhei, Hâncești, Căușeni, Cahul, Comrat, precum și servicii de reacționare a grupelor operative în oficiile comerciale: Chișinău,

Orhei, Hâncești, Căușeni, Cahul, Comrat. Serviciile de paza și protecție a instalațiilor și bunurilor se desfășoară în baza contractului nr.1s07415 din 01.01.2015 și acordului adițional nr.1s17718 din 02.03.2018, serviciile de monitorizare a oficiilor comerciale – conform contractului nr.1s07315 din 01.01.2015 și a acordului adițional nr.1s17618 din 02.03.2018, iar serviciile de reacționare a grupelor operative – în baza contractului nr.1s08715 din 19.01.2015 și a acordului adițional nr.1s17818 din 02.03.2018.

Conform contractelor menționate, costurile aferente serviciilor de pază și protecție a instalațiilor și bunurilor se formează conform informațiilor prezentate în Tabelul 2.2.3-12.

Tabelul 2.2.3-12.Servicii de pază și protecție instalații și bunuri

Posturi	Nr.de persoane	Date contractuale			Solicitat 2018, mii lei
		lei/oră	ore/zi	ore/an	
Chisinau	1	24,61	9	2.346	58
Orhei	1	21,50	24	8.760	188
Hincesti	1	21,50	24	8.760	188
Causeni	1	21,50	24	8.760	188
Cahul	1	21,50	9	2.346	50
Comrat	1	21,50	15	3.911	84
		21,50	24	2.503	54
Total	6				811

Serviciile de monitorizare a oficiilor comerciale și de reacționare a grupelor operative specificate în contractele în vigoare sunt prezentate Tabelul 2.2.3-13.

Tabelul 2.2.3-13.Servicii de monitorizare și reacționare

Serviciu	Preț conform contractului, lei/ lună	Solicitat 2018, mii lei
Servicii de reacționare a grupelor operative în oficiile comerciale: Chișinău, Orhei, Hâncești, Căușeni, Cahul, Comrat	2.127	26
Servicii de paza și protecție a instalațiilor și bunurilor (monitorizare) situate în oficiile comerciale	5.104	61

Luând în considerație costurile reflectate în Tabelul 2.2.3-12 și Tabelul 2.2.3-13, costurile solicitate la acest compartiment constiuie **898 mii lei**.

2.6. La **expertiza și asistența juridică** sunt atribuite costuri legate de serviciile de executare a hotărârilor instanțelor de judecată, de asistență juridică în litigii, taxele de stat, servicii notariale,

precum și expertizele judiciare. În legătură cu accentuarea cazurilor de insolvabilitate a întreprinderilor, care apar din ce în ce mai multe, pentru următorii 5 ani este estimată o majorare a costurilor ce țin de gestiunea procedurilor respective de către administratorii autorizați, Întreprinderea fiind obligată să suporte aceste costuri conform legilor menționate mai jos. La momentul Întreprinderea are în examinare peste 85 de cazuri de insolvabilitate, ceea ce presupune un cost estimat de 10 milioane lei pentru o perioadă de 5 ani.

Serviciile de executare a hotărârilor instanțelor de judecată sunt acordate în baza Legii privind executorii judecătorești nr.113 din 17.06.2010 (republicată în MO nr.2-8/1 din 06.01.2017) și actelor de reglementare a activității executorilor judecătorești, ca urmare a punerii în executare a titlurilor. Serviciile de asistență juridică sunt prestate în baza contractelor semnate în acest sens, în baza Legii cu privire la avocatură nr.1260 din 19.07.2002 (publicată în MO nr.126-127/1001 din 12.09.2002), Legii cu privire la administratorii autorizați nr.161 din 18.07.2014 (publicată în MO nr. 293-296/605 din 03.10.2014) și Legii insolvabilității nr.149 din 29.06.2012 (publicată în MO nr.193-197/663 din 14.09.2012). Costurile legate de expertizele judiciare au la bază prevederile Legii cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar nr.68 din 14.04.2016 (publicată în MO nr.157-162/316 din 10.06.2016). Serviciile notariale sunt prestate conform Legii cu privire la notariat nr.1453 din 08.11.2002 (publicată în MO nr.154-157/1209 din 21.11.2002), iar taxele de stat sunt în conformitate cu Codul civil nr.1107 din 06.06.2002 (publicat în MO nr.82-86/661 din 22.06.2002) și Legea taxei de stat nr.1216 din 03.12.1992 (republicată în MO nr.53-55/302 din 02.04.2004).

Costurile solicitate pentru expertiza și asistența juridică sunt justificate prin cheltuielile real suportate în anul 2017 cu actualizarea lor pentru anul 2018, costurile totale solicitate în acest sens fiind de **1.509 mii lei**.

2.7. Baza de date juridice reprezintă o aplicație specializată care oferă acces pentru consultarea actelor normative în baza contractului corespunzător de deservire. **Informația documentală de la autorități** se referă la oferirea contra cost un unui șir de informații de la instituțiile publice, precum Agenția Servicii Publice (Cadastru, licențiere, înregistrare întreprinderi, registru mijloace de transport etc.), Comisia Națională a Pieței Financiare etc.

Pentru necesitățile în cauză costurile sunt justificate în baza cheltuielilor reale înregistrate în anul 2017 cu actualizarea acestora pentru anul 2018, în total fiind solicitate costuri de **11 mii lei**.

2.8. Serviciile de telecomunicații ale Întreprinderii se referă la cheltuielile aferente convorbirilor prin intermediul rețelei fixe (69 numere, contract nr. 1s30015), pentru prestare serviciilor de internet (contract nr.1s27515), corespunzătoare convorbirilor prin rețeaua mobilă (18 numere, contract nr.1s06116), precum și pentru expedierea mesajelor scurte (SMS, contract nr.1s23316, 1s45117, 4s46912) către consumatorii finali privind deconectările planificate, achitarea facturilor etc.).

Costurile solicitate de Întreprindere pentru serviciile de telefonice sunt argumentate conform costurilor reale înregistrate în anul 2017 cu actualizarea acestora pentru anul 2018, solicitându-se costuri de **73 mii lei**.

2.9. Servicii de întreținere a sistemelor informatice și de telecomunicații cuprinde servicii aferente întreținerii echipamentului de comunicații (contract nr.1s50515 C și 1s16717 A), de hosting pe pagina electronică ufmoldova.com (contract nr.4s13208 C, 1s10515 A și 1s41216 C) și servicii de mentenanță a aplicației de colectare online a plăților pentru energia electrică (contract nr.1s26317 C și 1s73715 C), de întreținere a echipamentului informatic, precum și de mentenanță a sistemului de gestiune comerciale SGC (contract nr. 4s12308 C și 1s16517 A).

Tabelul 2.2.3-14. Servicii de întreținere a sistemelor informatice și de telecomunicații, mii lei

Concept	Solicitat 2018
Întreținere SGC	2.089
Întreținere echipament de comunicații	124
Întreținere echipament informatic	40
Servicii de hosting site ufmoldova.com	58
Total	2.311

Serviciile aferente întreținerii echipamentului de comunicații prevede suportul și menținerea echipamentului de telecomunicații CallCenter-ului Infra, destinat pentru recepționarea și efectuare sunetelor de la clienți și către clienți. În acest sens, este asigurat suport/menținere pentru 20 de centrale telefonice BP-250 instalate în filialele din Centru și Sud. Centralele telefonice se folosesc pentru telefonie internă, primirea și redirecționarea apelurilor de la consumatorii finali către Call Center și de la Call Center spre consumatorii finali.

Întreținere echipamentului informatic se referă la servicii de mentenanță, diagnostică și suport a Sistemului Rând Electronic, care se utilizează pentru automatizarea procesului de direcționare a consumatorilor finali către ghișeele operatorilor din Oficiul Comercial. Acest sistem permite a organiza mai eficient lucrul cu consumatorii finali. În anul 2016 a fost realizată și reparația sistemului în cauză. Începând cu anul 2017 în acest concept se includ și serviciile pentru sistemul Chestionar Electronic și mentenanța acestuia, instalat în oficiul comercial din Chișinău.

Costul total solicitat de Întreprindere pentru întreținere sistemelor informatice și de telecomunicații constituie **2.311 mii lei** și se justifică în baza cheltuielilor reale suportate în anul 2017, care se actualizează la nivelul anului 2018.

De menționat, că pentru a ajunge la o divizare eficientă a activității de furnizare la prețuri reglementate de activitatea de distribuție a energiei electrice, Întreprinderea a înaintat Agenției o

propunere de divizare cu costuri minime (scrisoarea de ieșire nr. 0503/21168-20180327). În acest sens, costurile de mentenanță a sistemului SGC ar urma să fie alocate în proporție de 60% la activitatea de furnizare, iar celelalte 40% la activitatea de distribuție a energiei electrice. În același timp, costurile de outsourcing, care la moment nu sunt reflectate în acest raport, ar urma să fie repartizate în proporție de 20% la activitatea de furnizare.

2.10. Până în prezent **sistemele SIE, SGA și SAUT** sunt întreținute și amplasate în Spania pe serverul companiei mama, pentru care Întreprinderea nu suporta nici un cost de întreținere sau hosting. Aceste sisteme au fost utilizate în comun de mai multe țări din cadrul grupului, însă începând cu anul 2016 Moldova a rămas unica țară care mai utilizează aceste sisteme, celelalte țări au trecut la sistemul SAP. A fost propus Agenției ca să fie migrate aceste sisteme la SAP și în Moldova, însă această propunere nu a fost acceptată de către Agenție. Ca rezultat Moldova a rămas unica țară din grup care utilizează aceste sisteme și care va suporta de una singură menținerea, hostingul și licențele necesare pentru aceste sisteme. Drept urmare, se planifică ca în anul 2019 să fie începută migrarea acestor sisteme din Spania în Moldova, ca începând cu 2020 sistemele să funcționeze și să fie menținute integral în Moldova.

O situație similară se atestă și în cazul **licențelor McAfee** care au fost și sunt integral suportate de către grupul Gas Natural Fenosa, inclusiv pentru anul 2018. Dar începând cu anul 2019 costurile ce țin de aceste licențe vor fi asumate de către fiecare țară în parte, așa cum a fost până în anul 2010, când suportul pentru aceste licențe a fost achitat de către Moldova.

Tabelul 2.2.3-15. Servicii de întreținere a sistemelor SIE, SGA, SAUT, licențelor McAfee, mii lei

Concept	Total	Furnizare	Solicitat 2018
Lucrări de mentenanță SIE, SGA, SAUT	3.266	653	392
lucrări de mentenanță a sistemelor	1.500	300	180
suport server UNIX	121	24	14
suport licențe Oracle	258	52	31
suport licențe Adabas și Natural	1.387	277	166
Antivirus McAfee, suport anual	274	37	22
Total	3.540	690	414

Lucrările de mentenanță a sistemelor, suport servere UNIX, suport licențe Oracle și licențe Adabas și Natural au fost repartizate la activitatea de furnizare în proporție de 20%. În cazul costului aferent McAfee repartizarea între activitatea de furnizare și cea de distribuție a energiei electrice a fost pusă la bază numărul de calculatoare utilizate pentru fiecare întreprindere. Totodată, dacă se având în vedere că costurile în cauză urmează să fie suportate începând cu anul 2020 (adică doar 3 ani în

cadrul Metodologiei în vigoare), costurile repartizate pentru activitatea de furnizare au fost multiplicat cu coeficientul 3 și împărțite la 5 (durata de valabilitate a Metodologiei).

Luând în considerație cele menționate la acest capitol, Întreprinderea solicită în costuri de bază **414 mii lei**.

3. Serviciile generale prestate și transport cuprind serviciile de întreținere a edificiilor administrative, arenda spațiilor, servicii utilități, servicii de publicitate și promovare, servicii de transport și reprezentanță, servicii mediu ambiant, servicii privind reparația și întreținerea transportului:

Tabelul 2.2.3-16. Servicii generale prestate și transport, mii lei

Nr.	Concept	Solicitat 2018
3.1	Servicii întreținere edificii	369
3.2	Arenda spațiilor și servicii utilități	1.821
3.3	Servicii de publicitate și promovare (facebook)	89
3.4	Servicii transport și reprezentanță	205
3.5	Servicii mediu ambiant	49
3.6	Servicii prestate reparație și întreținere transport	38
	Total	2.570

Conform datelor prezentate în Tabelul 2.2.3-16, costurile solicitate de Întreprindere pentru servicii generale prestate și transport constituie **2.570 mii lei**.

În continuare sunt aduse precizări și descrieri ale costurilor din Tabelul 2.2.3-16.

3.1. Serviciile de întreținere a edificiilor includ atât întreținere, cât și curățenie în oficiile comerciale și edificiul administrativ. Serviciile de întreținere sunt prestate în baza contractului nr.1s05115 din 01.01.2015 și acordului nr.1s06118 din 02.01.2018, iar cele de curățenie – conform contractului nr.1s16315 din 11.02.2015 și acordului nr.1s13418 din 02.01.2018. În scopul argumentării costurilor solicitate, la bază au fost ultimele prețurile specificate în acordurile corespunzătoare. Drept urmare costul solicitat pentru anul 2018 constituie **369 mii lei**.

3.2. Arenda spațiilor vizează cheltuieli aferente spațiilor arendate pentru desfășurarea activității de Întreprinderii, cât și costul serviciilor comunale corespunzătoare (energie electrică, gaze naturale, energie termică, apă-canalizare). Conform contractelor de arendă încheiate nr.1s08115 din 01.01.2015 și acordul nr.1s14118 din 01.03.2018 pentru oficiile administrative și comerciale din mun.Chișinău, or.Comrat, or.Hîncești, or.Orhei și or.Căușeni, precum și contractul nr.1s66417 pentru oficiul din or.Cahul costurile aferente arendeii, inclusiv serviciile comunale, sunt următoarele:

Tabelul 2.2.3-17. Arenda spațiilor și servicii utilități

Spațiul arendat	Suprafața, m ²	Preț contract, lei/lună	Solicitat 2018, mii lei
Arenda spatii, inclusiv servicii comunale:	1.949,33	143.769	1.725
- mun.Chisinau str. Andrei Doga 4	1.303,0		
- mun.Comrat str.203 A	250,0		
- or.Hancesti str. Industriala 14	120,1		
- or.Orhei str.C Negruzzi 76	134,3		
- or.Causeni str.Alba Iulia 69	142,0		
Arenda OC or.Cahul str. Alexei Mateevici nr.25/5, inclusiv servicii comunale	90,30	8.000	96
Total			1.821

Conform descrierii prezentate în Tabelul 2.2.3-17, costurile de **arendă a spațiilor, inclusiv costul serviciilor comunale**, solicitate de Întreprindere se justifică în baza contractelor în vigoare și constituie **1.821 mii lei**.

3.3. Serviciile de publicitate și promovare (facebook) sunt prestate în baza contractului nr.1s38917 și acordului nr.8s14617 pentru actualizarea și întreținerea paginii Întreprinderii din rețeaua de socializare corespunzătoare. Conform statisticilor disponibile pe pagina de socializare a Întreprinderii au fost publicate cca.1.288 de actualizări, iar de la începutul colaborării și până în prezent, pagina respectivă a crescut cu 5.420 de prieteni.

Costurile solicitate la acest concept se justifică în baza cheltuielilor reale înregistrate în anul 2017 cu actualizarea lor pentru anul 2018, în total fiind solicitate costuri de **89 mii lei**.

3.4. La serviciile de transport și reprezentanță au fost reflectate cheltuielile de transport, deplasare (cazare, bilete avia), precum și cheltuieli de reprezentanță.

Tabelul 2.2.3-18. Specificarea cheltuielilor aferente serviciilor de transport și reprezentare, mii lei

Concept	Solicitat 2018
Transport	9
Cheltuieli de deplasare	175
Cheltuieli de reprezentanță	21
Total	205

Costurile solicitate de Întreprindere pentru aceste necesități în sumă de **205 mii lei** sunt justificate în baza cheltuielilor reale suportate în anul 2017 cu actualizarea acestora pentru anul 2018.

3.5. Serviciile corespunzătoare mediului ambiant vizează serviciile de audit pentru sistemele ISO (Calitate, Mediu, Sănătate și Securitate Muncă) implementate la Întreprindere. Auditul la sistemele ISO are loc o dată la doi ani. Drept urmare pentru justificarea acestor costuri este necesar să se țină cont de ultimul an când au fost înregistrate acestea. Astfel, în anul 2016 au fost înregistrate costuri de 94 mii lei, în anul 2017 nefiind înregistrat nici un cost.

Reieșind din cele menționate, costul solicitat de Întreprindere constituie **49 mii lei** și reprezintă jumătate din costurile reale înregistrate în anul 2016 cu actualizarea acestora pentru anul 2018.

3.6. Serviciile de reparație și întreținere a transportului solicitate de Întreprindere constituie **38 mii lei**, acestea fiind justificate în baza cheltuielilor reale înregistrate în anul 2017 și actualizate la nivelul anului 2018.

4. Serviciile cu personalul includ asigurările de accidente, asistența medicală și sanitară, tichetele pentru masă, servicii subcontractate, abonamente pentru transportul public. Costurile real suportate în anul 2017 și cele solicitate pentru anul 2018 sunt afișate în Tabelul 2.2.3-19.

Tabelul 2.2.3-19. Servicii cu personalul, mii lei

Nr.	Concept	Solicitat 2018
4.1	Asigurări de accidente	11
4.2	Asistenta medicala si sanitara	96
4.3	Tichete pentru masa	1.355
4.4	Servicii subcontractate ca arhivarea si contractarea	188
4.5	Abonamente pentru transportul public	11
	Total	1.661

Reieșind din datele prezentate în Tabelul 2.2.3-19, costurile solicitate de Întreprindere pentru servicii cu personalul sunt de **1.661 mii lei**.

În cele ce urmează sunt desfășurate precizări și descrieri ale costurilor din Tabelul 2.2.3-19.

4.1. Asigurările de accidente vizează tot personalul Întreprinderii și sunt argumentate în Legii asigurării pentru accidente de muncă și boli profesionale nr.756 din 24.12.1999 (publicată în MO nr.31-33/192 din 23.03.2000). Costurile solicitate de Întreprindere constituie **11 mii lei** și sunt argumentate în baza contractului în vigoare (nr.1s03718 din 31.01.2018) și a numărului de posturi conform listei de state.

4.2. Asistență medicală și sanitară se referă la serviciile medicale privind controlul medical profilactic al angajaților conform Regulamentului sanitar privind supravegherea sănătății persoanelor expuse acțiunii factorilor profesionali de risc, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1025 din 07.09.2016 (publicat în MO nr.306-316/1118 din 16.09.2016). Pentru necesitățile în cauză Întreprinderea solicită costuri **96 mii lei**, care sunt justificate în baza cheltuielilor reale înregistrate în anul 2017 la capitolul controlul medical profilactic, acestea fiind ajustate la nivelul anului 2018.

4.3. Solicitarea costurilor cu **tichetele de masă** are la bază prevederile Legii cu privire la tichetele de masă nr.166 din 21.09.2017 (publicată în MO nr.364-370/618 din 20.10.2017) și Regulamentului cu privire la modul de operare cu tichete de masă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.227 din 12.03.2018 (publicat în MO nr.84-93/255 din 16.03.2018). Implementarea proiectului de lege privind acordarea de angajator a unei alocații individuale de hrană salariaților, sub forma tichetelor de masă, a fost promovată de autoritățile publice centrale ale republicii. Aceasta constituie o măsură de protecție socială a angajaților. Implementarea tichetelor de masa va avea ca efect motivația salariaților și creșterea veniturilor lor și a puterii de cumpărare.

Costul solicitat de Întreprindere în acest scop este justificat în baza numărului de posturi conform listei de state (Tabelul 2.2.1-2), costul unui tichet de masă de 45 lei, cu excluderea unei luni de concediu, precum și un comision de 6% ce urmează să fie achitat operatorului.

Tabelul 2.2.3-20. Tichete de masă

Nr de posturi conform listei de state	Cost tichet de masa, lei/un.	Cost 11 luni, 21 de zile lucrătoare (exclusa luna de concediu), mii lei	Comision achitat operatorului (6%), mii lei	Solicitat 2018
123	45	1.279	77	1.355

Ținând cont de cele descrise în Tabelul 2.2.3-20, pentru tichete de masă Întreprinderea solicită un cost de **1.355 mii lei**.

4.4. Servicii subcontractate ține de arhivarea contractelor cu terțe persoane pentru acordarea serviciilor de arhivare a documentelor și divizarea acestora pe zone geografice, aplicarea chestionarelor pentru evaluarea gradului de satisfacție a clienților în toate zonele geografice, acordarea sportului în procesul de trecere a clienților la contracte individuale în cazul blocurilor locative noi, acordarea suportului la perfectarea și imprimarea contractelor. Costul solicitat la acest compartiment este argumentat în baza cheltuielilor reale suportate în anul 2017 cu actualizarea acestora pentru anul 2018, în total solicitându-se **188 mii lei**.

4.5. Abonamentele pentru transportul public corespund necesităților de deplasare în scop de serviciu a personalului Întreprinderii, inclusiv pentru încheierea contractelor de furnizare a energiei

electrice cu consumatorii finali, participarea în procese de judecată etc. Pentru aceste necesități se solicită **11 mii lei**, care se justifică prin cheltuielile reale suportate în acest sens în anul 2017 cu actualizarea acestora pentru anul 2018.

5. Întreprinderea solicită să fie aprobate în costuri de bază **costul aferent datoriilor dubioase** în sumă de **3.007 mii lei**. Datoriile dubioase sunt formate din următoarele componente:

1. Suma presupusa a datoriei pentru facturile de energie electrică. Aceasta este calculată luând în considerație provizionul minim și cel maxim al datoriei, precum și coeficienții economici. Datoria este divizată pe perioade, iar pentru calcul este aplicată perioada 90-360 zile și coeficienții economici pentru perioada de referință. Pentru calculul datoriei maxime, în același interval de timp, este aplicat coeficientul economic 0,500, ceea ce presupune că datoriile acumulate până la 90 zile vor fi achitate;
2. Suma preconizată pentru amortizare în anul 2018 constituie 600 mii lei - provizionul de amortizare a energiei electrice (micșorează datoria), 100 mii lei – provizionul de amortizare a penalităților (majorează datoria);
3. Suma datoriei acumulate pentru 28.07.2007 (perioada bugetată) – 620 mil.lei.

Pentru rezultatele finale este determinată datoria medie între suma minimală și cea maximală, luând în calcul datoria de 3.007 mii lei.